

Odpowiedzialność gminy i rola włodarza w obszarze nieczystości ciekłych w kontekście nowelizacji ucpg

Agencja Wspierania
Ochrony Środowiska

STOWARZYSZENIE
GMIN I POWIATÓW
WIELKOPOLSKI

04 CZERWCA 2024

Agenda

Spotkania

1. Źródło prawne odpowiedzialności – z czym trzeba się zmierzyć?
2. Podstawowe definicje.
3. Ewidencja – zobowiązanie, ale także narzędzie nadzoru
4. Obowiązki właścicieli nieruchomości i ich konsekwencje.
5. Przydomowe oczyszczalnie ścieków.
6. Podmioty świadczące usługi asenizacyjne – podstawa działalności i związane z nią zadania.
7. O tym czego nikt nie lubi i o braku precyzji w zapisach prawnych – stosowanie sankcji.
8. Sprawozdanie roczne – nowy obowiązek.
9. Co mogą mi zrobić? A co ja mogę zrobić?
10. Podsumowanie

System odbioru i zagospodarowania ścieków

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym usuwanie i oczyszczanie ścieków komunalnych należy, zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym do zadań własnych gminy.

Podmiotem odpowiedzialnym za organizację i zarządzanie systemem odbierania i zagospodarowywania ścieków wytworzonych na obszarach nieskanalizowanych, a w konsekwencji zapobieganiu ich przedostawaniu się do ziemi i wód, jest samorząd gminny

1. Prawo wodne – art. 83 ust. 4 (Dz.U.2023.1478)

W miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacji zbiorczej nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty, należy stosować systemy indywidualne lub inne rozwiązania zapewniające ten sam co systemy kanalizacji zbiorczej poziom ochrony środowiska.”

2. Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach art. 5 ust. 1 pkt. 2 (Dz.U.2023.1469, 1852)

1. Właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku przez:

2) przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub, w przypadku gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, wyposażenie nieruchomości **w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych**, spełniające wymagania określone w przepisach odrębnych; przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone w przepisach odrębnych;

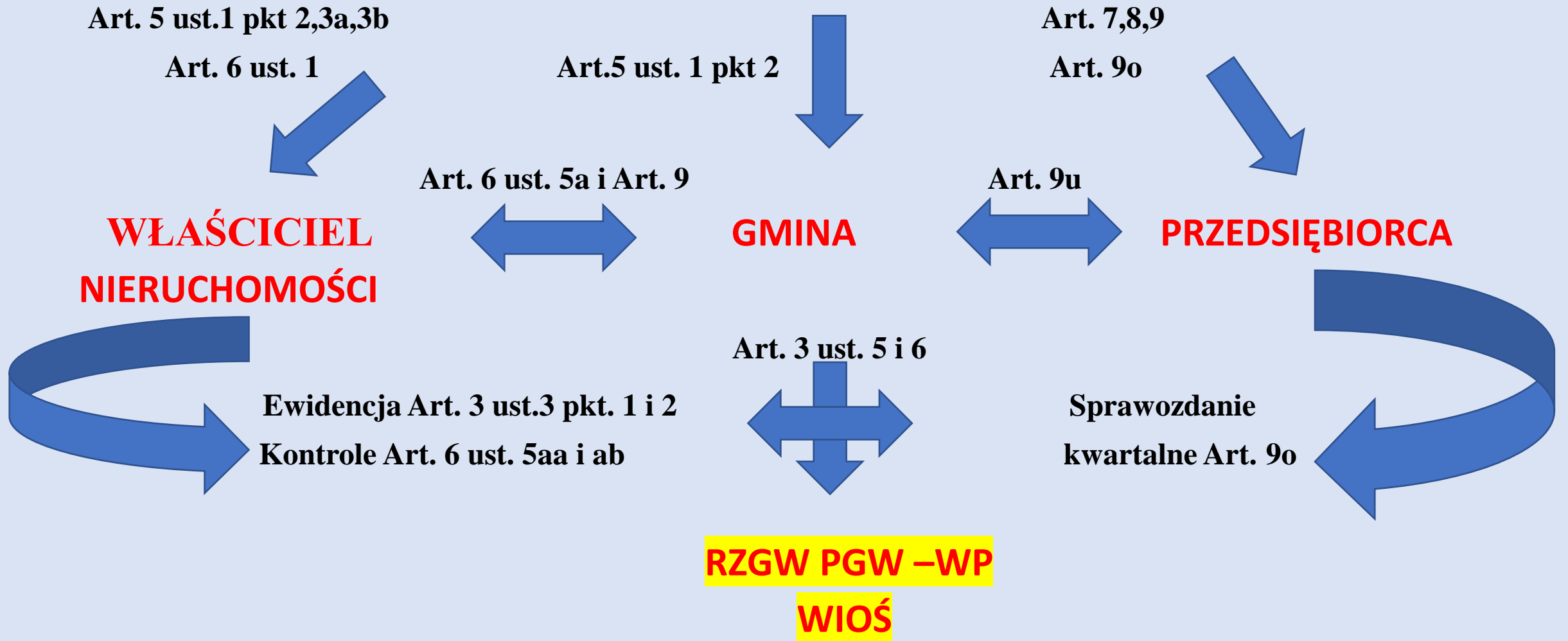
**Wg GUS
tu
jesteśmy
...**

WOJEWÓDZTWO	% nieczystości a woda/mieszkaniec	% nieczystości a /gospodarstwo	% ewidencji	m3 n.c./IS	m3 n.c. IS /miesiąc
POLSKA	9%	14%	76%	13,11	1,09
DOLNOŚLĄSKIE	11%	17%	76%	19,66	1,64
KUJAWSKO-POMORSKIE	7%	12%	82%	11,57	0,96
LUBELSKIE	7%	12%	67%	8,93	0,74
LUBUSKIE	17%	28%	71%	25,14	2,10
ŁÓDZKIE	6%	10%	71%	8,8	0,73
MAŁOPOLSKIE	8%	10%	87%	8,68	0,72
MAZOWIECKIE	11%	16%	76%	16,78	1,40
OPOLSKIE	4%	6%	80%	6,76	0,56
PODKARPACKIE	2%	3%	72%	3,03	0,25
PODLASKIE	3%	5%	65%	4,25	0,35
POMORSKIE	17%	25%	78%	26,42	2,20
ŚLĄSKIE	9%	11%	86%	10,87	0,91
ŚWIĘTOKRZYSKIE	6%	11%	67%	8,28	0,69
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	8%	13%	72%	13,5	1,13
WIELKOPOLSKIE	14%	28%	89%	21,1	1,76
ZACHODNIOPOMORSKIE	12%	25%	61%	14,25	1,19

Nieczystości ciekłe i zależności

USTAWA O UTRZYMANIU CZYSTOŚCI I PORZĄDKU W GMINACH

Gdzie jesteśmy – dokąd zmierzamy?

2014-2020 Kontrole NIK,
WIOŚ

09.08.2022 wejście
w życie nowelizacji ucpg
z 07.07.2022

08.02.2023
dostosowanie
regulaminu i górnej
stawki

30.04.2024 termin
złożenia pierwszego
sprawozdania rocznego

08.08.2024
dostosowanie uchwały
w sprawie wymagań;
zakończenie pierwszego
cyklu kontroli

???AUDYT**???**

NOWA DYREKTYWA
ŚCIEKOWA

Konsekwencje zmian w ucpg z 07 lipca 2022

Nowe brzmienie definicji
nieczystości ciekłych

Wniosek + Promesa >
Zezwolenie

Minimalna częstotliwość
opróżniania zb i poś

Górna stawka

Kontrole – minimalna
częstotliwość

Rozszerzenie zakresu
sprawozdania kwartalnego

Sprawozdanie roczne
z zakresu nieczystości ciekłych

Zwiększona ilość
nieczystości ciekłych

- Źródło pochodzenia;
- Jakość;
- Przepustowość
oczyszczalni ścieków;

Kilka definicji

* Art. 2 ust. 1 :

- 1) **Nieczystości ciekłe** – *ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych lub osadnikach instalacji przydomowych oczyszczalni ścieków.*
- 2) **Stacje zlewne** – *instalacje i urządzenia zlokalizowane przy kolektorach sieci kanalizacyjnej lub przy oczyszczalniach ścieków służące do przyjmowania nieczystości ciekłych dowożonych pojazdami asenizacyjnymi z miejsc gromadzenia* – rozporządzenie Ministra Infrastruktury 04 sierpnia 2023 r. sprawie warunków wprowadzania nieczystości ciekłych do stacji zlewnych (Dz. U. z 2023 r. poz.1716).
- 3) **Właściciel nieruchomości** - *to także współwłaściciele, użytkowników wieczystych oraz jednostki organizacyjne i osoby posiadające nieruchomości w zarządzie lub użytkowaniu, a także inne podmioty władające nieruchomością* - ustawodawca przez właścicieli nieruchomości nakazuje uznawać "inne podmioty władające nieruchomością", którymi mogą być najemcy, a nawet podmioty nie legitymujące się żadnym tytułem prawnym do nieruchomości. Za "inne podmioty władające nieruchomością" należy uznawać podmioty faktycznie władające nieruchomością.
- 4) **Zbiorniki bezodpływowe** - *instalacje i urządzenia przeznaczone do gromadzenia nieczystości ciekłych w miejscu ich powstawania.* (zgodnie z § 35 rozporządzenia z dnia 12 kwietnia 2002 r. – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1225) zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe, doły ustępów nieskanalizowanych oraz urządzenia kanalizacyjne i zbiorniki do usuwania i gromadzenia wydaliny pochodzenia zwierzęcego powinny mieć dno oraz ściany nieprzepuszczalne, szczelnie przykryte z zamkniętym otworem do usuwania nieczystości i odpowietrzenie wyprowadzone co najmniej 0,5 m ponad poziom terenu.)

Ewidencja – art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2:

- uzasadnienie Ministerstwa Infrastruktury w którym czytamy, że: *„ewidencja może stanowić dla gminy dodatkowe narzędzie planistyczne w zakresie gospodarki ściekowej w związku z tym jej zakres powinien być określany indywidualnie przez gminę w zależności od preferencji, przy uwzględnieniu wymogów związanych z odrębnymi przepisami ustawy, m.in. związanych ze sprawozdawczością.”*

CEL - kontrolowanie częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych i osadników w instalacjach poś, a także opracowywania planów rozwoju sieci kanalizacyjnej, ewidencja powinna obejmować co najmniej następujące dane:

- imię i nazwisko właściciela nieruchomości,
- adres nieruchomości (warto także zawrzeć dane z ewidencji gruntów i budynków)
- dane wejściowe oraz wyjściowe dotyczące wody
- liczbę osób zamieszkujących na nieruchomości ale i zameldowanych
- aglomeracja czy nie
- dane techniczne zb, w tym jego pojemność, technologię wykonania zbiornika, rok budowy, a w przypadku poś jej przepustowość, typ, sposób odprowadzania oczyszczonych ścieków, rok uruchomienia,
- częstotliwość opróżniania
- datę ostatniego wywozu nieczystości lub osadu ściekowego oraz ilość wywiezionych nieczystości
- data zawarcia umowy na opróżnianie zb lub osadnika, okres obowiązywania umowy i nazwę firmy
- wynik kontroli
- możliwe stacje zlewne

EWIDENCJA WSZYSTKICH ZB i POŚ

Na gminie spoczywa obowiązek prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków dla wszystkich nieruchomości zlokalizowanych na jej terenie, a więc dla nieruchomości stanowiących własność osób fizycznych, jak i osób prawnych

(por. wyrok NSA z 14.01.2020 r., II OSK 3441/18).

Innymi słowy – EWIDENCJA WSZYSTKICH

A więc i:

Samorządowy organ kontroli, w zakresie wyznaczonym treścią art. 6 ust. 5a i 5aa ma obowiązek kontroli, zarówno właścicieli nieruchomości niezamieszkałych (osób fizycznych), jak i osób prawnych (spółki, spółdzielnie, fundacje, stowarzyszenia, kościelne osoby prawne itp.) a także jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej (np. jednostki budżetowe, samorządowe zakłady budżetowe itp.).

**Podstawa prawna – art. 9u:
„Wójt, burmistrz
lub prezydent miasta sprawuje
kontrolę przestrzegania
i stosowania przepisów ustawy”**

- **„Art. 6 ust. 5a. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta kontroluje:**

1) posiadanie umów, o których mowa w ust. 1;

(...)

3) dowody uiszczania opłat za usługi, o których mowa w ust. 1, lub inny sposób udokumentowania wykonania obowiązków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3b.

ust. 5aa. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest obowiązany prowadzić kontrolę, o której mowa w ust. 5a, **co najmniej raz na dwa lata zgodnie z planem kontroli**, określającym co najmniej wykaz podmiotów podlegających kontroli w okresie kontrolowanym.

ust. 5ab. Do kontroli, o której mowa w ust. 5a, stosuje się przepisy art. 379 i art. 380 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973, z późn. zm.13)).”

Częstotliwość kontroli

* „Zakłada się **jednoznaczne określenie minimalnej częstotliwości przeprowadzania** przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta **kontroli na podstawie planu kontroli**, co zapewni możliwość weryfikacji realizacji tego obowiązku przez inspekcję ochrony środowiska, a także w przypadku braku realizacji tego obowiązku – możliwość nakładania administracyjnych kar pieniężnych. Należy wskazać, że obecnie występuje obowiązek kontroli, jednak z uwagi na brak przepisów określających ich częstotliwość, utrudniona jest jego weryfikacja. Z uwagi na wprowadzenie sankcji za naruszenie przedmiotowego obowiązku w celu wprowadzenia ułatwień dla organów nadzoru określono częstotliwość realizacji przedmiotowego obowiązku, co pozwoli zweryfikować, czy dane gmina wykonuje ciążące na niej obowiązki” (z uzasadnienia projektu zmian ucpg – druk sejmowy nr 2262)

* Na takie podejście wskazuje również wyszczególniona w przepisie konieczność zamieszczania w planie kontroli wykazu podmiotów podlegających kontroli w okresie kontrolowanym. **W przypadku, w którym daną kontrolą miałyby zostać objęte wszystkie podmioty z obszaru gminy, wyszczególnienie tej kwestii w przepisie byłoby niezasadne.** Mając na uwadze powyższe, art. 6 pkt 5aa ustawy ucpg wskazuje jedynie na obowiązek podejmowania przez organ gminy cyklicznej kontroli (co najmniej raz na dwa lata) właścicieli nieruchomości w zakresie pozbywania się nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości, pozostawiając w gestii gminy określenie ilości podmiotów poddawanych tejże kontroli, która to informacja powinna zostać określona w formie wykazu podmiotów w planie kontroli. **Należy wskazać, że ustawa ucpg nie określa poziomu szczegółowości takiego wykazu podmiotów – Ministerstwo Infrastruktury**

* „W ocenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, na podstawie obowiązujących przepisów gminy mają obowiązek kontroli, o której mowa w art. 6 ust. 5a ustawy tylko tych podmiotów, które ujęte są w planie kontroli, a przepisy nie precyzują jaki procent takich kontroli ma zostać zrealizowany w danym okresie.”

Wykaz podmiotów – czyli...

- Plan kontroli winien określać co najmniej wykaz podmiotów podlegających kontroli w okresie kontrolowanym. Wątpliwość budzić może zawarte w przepisie art. 6 ust. 5aa sformułowanie „podmiotów”. Jednak odesłanie do kontroli, o której mowa w ust. 5a (czyli kontroli posiadania umów na opróżnianie zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków oraz dowodów uiszczenia opłat za usługi) **pozwała stwierdzić, że przez podmioty należy w tym przypadku rozumieć właścicieli nieruchomości, których obowiązkiem jest posiadanie umów i dowodów uiszczenia opłat za usługę wywozu nieczystości ciekłych.**
- W celu opracowania planu kontroli niezbędne będzie więc wykorzystanie prowadzonej na mocy art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 ucpg ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.

Kontrole – art.379 prawa ochrony środowiska

1. Minister właściwy do spraw klimatu, marszałek województwa, starosta oraz wójt, burmistrz lub prezydent miasta sprawują kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością tych organów.
2. Do wykonywania funkcji kontrolnych:
 - 1) minister właściwy do spraw klimatu może upoważnić pracowników obsługującego go urzędu;
 - 2) marszałek województwa, starosta oraz wójt, burmistrz lub prezydent miasta mogą upoważnić pracowników podległych im urzędów marszałkowskich, powiatowych, miejskich lub gminnych lub funkcjonariuszy straży gminnych.
3. Kontrolujący, wykonując kontrolę, jest uprawniony do:
 - 1) wstępu wraz z rzeczoznawcami i niezbędnym sprzętem przez całą dobę na teren nieruchomości, obiektu lub ich części, na których prowadzona jest działalność gospodarcza, a w godzinach od 6 do 22 – na pozostały teren;
 - 2) przeprowadzania badań lub wykonywania innych niezbędnych czynności kontrolnych;
 - 3) żądania pisemnych lub ustnych informacji oraz wzywania i przesłuchiwania osób w zakresie niezbędnym do ustalenia stanu faktycznego;
 - 4) żądania okazania dokumentów i udostępnienia wszelkich danych mających związek z problematyką kontroli.
4. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta, starosta, marszałek województwa, minister właściwy do spraw klimatu lub osoby przez nich upoważnione są uprawnieni do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom o ochronie środowiska.
5. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta, starosta, marszałek województwa lub minister właściwy do spraw klimatu występują do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji, jeżeli w wyniku kontroli organy te stwierdzą naruszenie przez kontrolowany podmiot przepisów o ochronie środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić, przekazując dokumentację sprawy.
6. Kierownik kontrolowanego podmiotu oraz kontrolowana osoba fizyczna obowiązani są umożliwić przeprowadzanie kontroli, a w szczególności dokonanie czynności, o których mowa w ust. 3.

Art. 380 ustawy prawo ochrony środowiska

Protokół z czynności kontrolnych

- 1) **Z czynności kontrolnych kontrolujący sporządza protokół**, którego jeden egzemplarz doręcza kierownikowi kontrolowanego podmiotu lub kontrolowanej osobie fizycznej.
- 2) **Protokół podpisują kontrolujący oraz kierownik kontrolowanego podmiotu lub kontrolowana osoba fizyczna, którzy mogą wnieść do protokołu zastrzeżenia i uwagi wraz z uzasadnieniem.**
- 3) W razie odmowy podpisania protokołu przez kierownika kontrolowanego podmiotu lub kontrolowaną osobę fizyczną kontrolujący umieszcza o tym wzmiankę w protokole, a odmawiający podpisu może, w terminie 7 dni, przedstawić swoje stanowisko na piśmie wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta, staroście lub marszałkowi województwa.

Protokół stanowi podstawę dalszych działań!!!

- zawiadomienia do PINB,
- wezwania do złożenia wyjaśnień, protokołów szczelności etc.,
- zawiadomienie WIOS,
- plan opracowania rozwoju sieci kanalizacyjnej,
- dowód w postępowaniu – stanowi dowód w rozumieniu art. 76 paragraf 1 KPA (Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 26 września 2019 r. – II OSK 2659/17)
- sprawozdanie z wykonywania obowiązków związanych z utrzymaniem porządku i czystości w gminie w zakresie nieczystości ciekłych.

Brak zbiornika bezodpływowego/przydomowej oczyszczalni ścieków

- **Brak realizacji obowiązku opisanego w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy zobowiązuje właściwy organ administracji do wydania decyzji, nakazującej wykonanie bezodpływowego zbiornika na nieczystości ciekłe. Prawo do tego rodzaju władcze rozstrzygnięcia daje przepis art. 5 ust. 7 ucpg.**
- Sposób sformułowania tego przepisu prowadzi do wniosku, że decyzja, o jakiej w nim mowa nie ma charakteru uznaniowego, konieczność jej wydania nie została pozostawiona ocenie organu i nie zależy od takich okoliczności, jak sytuacja życiowa czy majątkowa osoby zobowiązanej. W gestii właściciela nieruchomości - w sytuacji, gdy sieć nie istnieje - należy wybór pomiędzy wyposażeniem nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych. Przewidziane przez ustawodawcę rozwiązania mają charakter równorzędny. *(dla porównania wyroki: WSA w Rzeszowie z 25.09.2013, sygnatura akt SA/Rz 523/13; WSA w Lublinie z 30.11.2018, sygnatura akt II SA/Lu 674/18; WSA w Białymstoku z dnia 20.12.2022, sygnatura akt SA/Bk 596/22)*
- Ustawodawca nie przewidział możliwości określenia przez organ administracji terminu realizacji obowiązków nakładanych decyzją wydawaną w oparciu o art. 5 ust. 7 ucpg. Skoro tak, to zgodnie z ogólnymi zasadami decyzja taka podlega wykonaniu z chwilą uzyskania przymiotu ostateczności w trybie przepisów ustawy z 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Por. wyrok WSA w Warszawie z 15.02.2018 r., VIII SA/Wa 891/17).
- Wójt (burmistrz, prezydent miasta) może również przymusić właściciela do wykonania decyzji, stosując przepisy upea, np. nakładając na właściciela grzywnę w celu przymuszenia. Może również zastosować wykonanie zastępcze, polegające na zleceniu wykonania budowy zbiornika bezodpływowego lub poś wraz z instalacją osobie trzeciej na koszt właściciela nieruchomości.
- Jak stwierdził WSA w Poznaniu w postanowieniu z 25.02.2020 r., IV SAB/Po 37/20 budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej nie jest obowiązkiem o charakterze bezwzględny, lecz ma charakter warunkowy i jest jedynie środkiem do realizacji zadań. Z przepisów tych nie da się wyprowadzić obowiązku gminy do budowy urządzeń na każdej nieruchomości. Nie można też stwierdzić, że właścicielom nieruchomości przysługuje jakiegokolwiek roszczenie, którego istotą jest prawo żądania wykonania czy też przejęcia sieci. Jak podkreślił NSA w wyroku z 25.05.2020 r., II OSK 3042/19 na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy o samorządzie gminnym i na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzaniu ścieków nie można uznać, że zadania te muszą zostać zrealizowane. Stanowią one bowiem źródło kompetencji gminy, a nie jej obowiązków. Zatem, jakkolwiek zapewnienie budowy wodociągów i kanalizacji jest zadaniem gminy, to nie da się wywieść z przepisów, że obowiązek ten mieszkańcy gminy mogą w jakikolwiek sposób wyegzekwować.

Pozostałe obowiązki właściciela nieruchomości

UCPG: art. 5 ust. 1 pkt 3a i 3 b

3a) gromadzenie nieczystości ciekłych z zbiornikach bezodpływowych lub osadnikach w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków

3b) pozbywanie się zebranych na terenie nieruchomości (...) nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi

UCPG: art. 6 ust. 1

Właściciele nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych, oraz właściciele nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy, wykonując obowiązek określony w art. 5 obowiązki właścicieli nieruchomości w zakresie utrzymania czystości i porządku ust. 1 pkt 3b, są obowiązani do udokumentowania w formie umowy korzystania z usług wykonywanych przez:

- 1) gminną jednostkę organizacyjną lub przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych lub*
- 2) gminną jednostkę organizacyjną lub przedsiębiorcę odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, wpisanego do rejestru działalności regulowanej, o którym mowa w art. 9b działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych ust. 2 – przez okazanie takich umów i dowodów uiszczenia opłat za te usługi.*

Prawo ochrony środowiska

- Zgodnie z art. 152 ust. 1 poś co do zasady instalacja, mogąca negatywnie oddziaływać na środowisko, z której emisja nie wymaga pozwolenia, podlega zgłoszeniu organowi ochrony środowiska.
- „Art. 147. 1. Prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia są obowiązani do okresowych pomiarów wielkości emisji (...) 6. Prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia są obowiązani do ewidencjonowania wyników przeprowadzonych pomiarów oraz ich przechowywania przez 5 lat od zakończenia roku kalendarzowego, którego dotyczą (...)”

Przydomowe oczyszczalnie ścieków – kilka uwag dotyczących badań ścieków

* Jeśli z dokumentacji przedmiotowej oczyszczalni oraz ewentualnych innych dowodów przedstawionych przy zgłoszeniu wynika, że ma ona wystarczającą sprawność, aby osiągnąć wymagany poziom oczyszczenia odprowadzanych ścieków, a miejsce wprowadzania ścieków do ziemi jest oddzielone warstwą gruntu o miąższości co najmniej 1,5 m od najwyższego użytkowego poziomu wodonośnego wód podziemnych, wówczas należy uznać, że w zakresie emisji spełnione są odpowiednie rozwiązania techniczne mające na celu ochronę środowiska. W przypadku, gdy przedmiotowa oczyszczalnia stanowi instalację już oddaną do użytku i eksploatowaną, jako dowód spełnienia wymagań ochrony środowiska przez przydomową oczyszczalnię powinno być w mojej ocenie traktowane regularne, zgodnie z instrukcją obsługi oczyszczalni ścieków, dokonywanie jej przeglądów oraz opróżnianie osadnika gnilnego przez uprawnioną firmę, na co właściciel oczyszczalni powinien dysponować dowodami, np. umową zawartą z firmą asenizacyjną. Jeśli pomimo okazania przez właściciela ww. dowodów, organ nadal ma wątpliwości co do prawidłowego funkcjonowania instalacji, można rozważyć zasadność przeprowadzenia kontroli przez organy nadzoru budowlanego, w celu dokonania oceny sposobu wykonania samego obiektu.

* KIO analizowała przedmiot sporu między firmą a gminą i w swojej wykładni (sprawa 2358/23) uznała, że rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. (rozporządzenie w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowisk/a wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych) nie dotyczy ścieków oczyszczanych w przydomowych oczyszczalniach ścieków, wprowadzanych do ziemi w ramach zwykłego korzystania z wód (do 5 m³ na dobę) poza aglomeracją.

* Przydomowa oczyszczalnia ścieków nie musi - zdaniem KIO - spełniać restrykcyjnych wymagań określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia

* **PETYCJA – „W rezultacie, do oceny efektywności oczyszczania, wprowadzanych do ziemi w ramach zwykłego korzystania z wód, ścieków bytowych pochodzących z gospodarstw domowych i gospodarstw rolnych powinny być stosowane łącznie kryteria wynikające z § 4 ust. 1 i § 11 ust. 4 Rozporządzenia ściekowego”**

Umowa, dowody uiszczania opłat – art. 6 ust. 1 ucpg – Ministerstwo Infrastruktury

W odniesieniu do konieczności udokumentowania w formie umowy korzystania z usług w zakresie odbioru nieczystości ciekłych należy wskazać, że zgodnie z art. 60 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2023 r. poz. 1610 z późn. zm.), z zastrzeżeniem wyjątków w przewidzianych w tej ustawie, wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny, w tym również przez ujawnienie tej woli w postaci elektronicznej (oświadczenie woli). Oświadczenie woli stron o zawarciu umowy może być zatem złożone w dowolny sposób, w tym również w formie ustnej. W takim przypadku potwierdzenie udokumentowania zawarcia umowy w formie ustnej odbywa się poprzez okazanie dowodów uiszczania opłat za usługi w zakresie odbioru nieczystości ciekłych. Ustawa ucpg nie ogranicza właścicieli nieruchomości co do sposobu zawierania umów (umowa ustna, pisemna lub inna) oraz ich okresu (umowa na usługę jednorazową, kilkukrotną, cykliczną lub inną). Zakres umowy powinien być dostosowany do zapotrzebowania na usługę, z zastrzeżeniem przepisów wynikających z regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy. Ustawa ucpg nie wskazuje również formy dowodów uiszczania opłat. Co do zasady należy przez to rozumieć faktury lub paragony fiskalne, jednak zgodnie z art. 6 ust. 1a ucpg rada gminy może określić, w drodze uchwały, w zależności od lokalnych warunków, inne sposoby udokumentowania wykonania obowiązków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3b tejże ustawy.

**Zdaniem
WÓD
POLSKICH
umowy ustne
także należy
wykazywać**

- KC dopuszcza stosowanie umów ustnych. W kwestii wywozu nieczystości nie ma tutaj wyjątku. Należy zauważyć, że prawidłowa gospodarka wodno-ściekowa jest obowiązkiem własnym gminy. Dlatego gmina w sprawozdaniu powinna starać się wykazać również umowy ustne, przy czym oczywiście „funkcjonowanie” takiej umowy musi być potwierdzone posiadaniem przez właściciela (lub zarządcę) nieruchomości faktur za wywóz nieczystości.

Art. 6 ust. 1 a – inne sposoby dokumentowania wykonania obowiązków art. 5 ust. 1 pkt 3b

- najczęściej stosowane rozwiązania to dokumentowanie rachunkiem, fakturą VAT lub paragonem, wystawionymi po wykonaniu wywozu; jeżeli dokumentowanie następuje paragonem, powinien dodatkowo zostać dołączony imienny dowód zapłaty celem weryfikacji –

- czy jednak właściwe??? Patrz slajd następny!!!

- spotyka się także uchwały bardziej rozbudowane, określające dodatkowo minimalną treść dokumentów – określenie sprzedawcy i nabywcy usługi oraz ich adresów; datę wykonania usługi; ilość odebranych nieczystości ciekłych w m³; kwotę uiszczonych należności; określenie nieruchomości, z której wywieziono nieczystości ciekłe. Nadto paragony fiskalne muszą zawierać, co najmniej dane wymienione w ust. 2 pkt 2-5, przy czym dopuszcza się naniesienie tych danych ręcznie, okazywanie kart przyjęcia *nieczystości ciekłych* do stacji zlewnej – **REKOMENDUJĘ!!!**

Zdaniem Departamentu Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej (pismo z dnia 11.10.2023)

Mając na uwadze powyższe, w ocenie tutejszego Departamentu, przedstawiony przez Pana przykład przepisu uchwały rady gminy nie stanowi innego sposobu dokumentowania wykonania obowiązków, o którym mowa w art. 6 ust. 1a ustawy ucpg, gdyż wskazuje konieczność okazania rachunków, faktur VAT, paragonów, czyli dokumentów stanowiących dowody uiszczenia opłat za usługi.

Brak wyszczególnienia w przykładowym przepisie uchwały konieczności okazania umów również nie można uznać za inny sposób udokumentowania wykonania obowiązków, ponieważ jest to jedynie ograniczenie (zawężenie) stosowania przepisów ustawy ucpg.

W ocenie tutejszego Departamentu inne sposoby udokumentowania wykonania obowiązków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3b powinny stanowić odmienne (alternatywne) sposoby od tych, które wskazane zostały przez ustawodawcę w ustawie ucpg.

Sama zmiana przez radę gminy sposobu dokumentowania wykonania obowiązków przez właścicieli nie zwalnia ich z konieczności zawarcia umowy na korzystanie z usług w tym zakresie.

W związku z tym, w przypadku, w którym właściciele nieruchomości nie zawarli stosownych umów, zastosowanie ma art. 6 ust. 6 ustawy ucpg, zgodnie z którym w takich przypadkach gmina jest obowiązana zorganizować opróżnianie zbiorników bezodpływowych i osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków.

Art. 4 – regulamin utrzymania czystości i porządku w gminach - częstotliwość

„Zgodnie ze słownikiem języka polskiego przez "częstotliwość" należy rozumieć częste i systematyczne powtarzanie się jakiejś czynności. Rada gminy powinna zatem określić w jakich odstępach czasowych należy pozbywać się odpadów i nieczystości ciekłych.” (ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR P-II.4131.2.18.2022 WOJEWODY PODKARPACKIEGO z 01.02.2022)

- **Wyraźne i jednoznaczne określenie minimalnej liczby wywozów nieczystości w określonych przedziałach czasowych stanowi dla samorządów praktycznie jedyny punkt odniesienia do oceny, czy właściciele nieruchomości niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej pozbywają się nieczystości ciekłych lub osadów ściekowych w sposób umożliwiający zapewnienie właściwej ochrony środowiska.**

Możliwość różnicowania częstotliwości:

- a) liczbę mieszkańców korzystających z danego systemu,
- b) charakter nieruchomości (pobyt stały lub czasowy np. działki rekreacyjne),
- c) ilości zużytej wody (czy to wg odczytu z wodomierza, czy też stosując przeciętne normy zużycia wody),
- d) możliwość różnicowania częstotliwości opróżniania nieczystości ciekłych z osadników w instalacjach POŚ ze względu na zastosowane technologie oczyszczania ścieków i związane z nimi zalecenia producentów

Wojewodowie: śląski (Por. NPII.431.1.150.2023; NPII.4131.1.158.2023; NPII.4131.1.71.2023; NPII.4131.1.126.2023), lubelski (Por. PNII.4131.31.2023), warmińsko-mazurski (Por. PN.4131.265.2022) czy podkarpacki (Por. PII 4131.2.18.2022) zwrócili uwagę na niejasne i nieprecyzyjne określenie częstotliwości opróżniania nieczystości z osadników. Zakwestionowali poprawność określeń wskazujących na zalecenia producentów czy instrukcję obsługi powołując się przy tym na dostępne wyroki WSA w Gdańsku sygn.. akt II SA/Gd 141/21 i II SA/Gd 285/20 czy WSA w Warszawie IV SA/Wa 1199/20 lub WSA w Olsztynie II SA/Ol 123/19 zaliczając to uchybienie do kategorii istotnych naruszeń prawa i stwierdzając nieważność podjętych uchwał

Brak umowy, dowodów uiszczania opłat – art. 6.ust 6 i następne

stwierdzenie braku umowy - zgodnie z art. 6 ust. 6 ucp gmina jest zobowiązana zorganizować ich opróżnianie. W tym celu, na podstawie art. 6 u. 7 ucp, wójt, burmistrz, prezydent miasta wydaje z urzędu decyzję, w której ustala:

- 1) obowiązek uiszczania opłat za opróżnianie zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków;
- 2) wysokość opłat wyliczonych z zastosowaniem stawek, o których mowa w ust. 2;
- 3) terminy uiszczania opłat, o których mowa w pkt 1;
- 4) sposób i terminy udostępniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków w celu ich opróżnienia.

Brak umowy obliguje właściwy organ do zorganizowania odbioru nieczystości i odpadów z takiej nieruchomości, a w konsekwencji stanowi przesłankę do wydania, na podstawie art. 6 ust. 7 , decyzji o ustaleniu opłat za odbieranie odpadów komunalnych lub opróżnianie zbiorników bezodpływowych, wysokości opłat za te czynności, terminów uiszczania opłat oraz sposobach i terminach udostępniania urządzeń lub zbiorników w celu ich opróżniania (por. wyrok NSA z 21.06.2011 r., II OSK 202/10).

Wydawana decyzja jest decyzją czasową – tj. zgodnie z art. 6 ust. 9 ucpg wydana jest na okres 1 roku. Na mocy art. 6 ust. 8 ucpg decyzji nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

Sankcje z ucpg – mieszkaniac – Postępowanie w sprawach, o których mowa w art. 10 ust. 1- 2d, toczy się według przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia

* „Kto utrudnia lub udaremnia przeprowadzenie kontroli, o której mowa w art. 6 ust 5a podlega karze grzywny” – art. 10 ust 2 d.

* Niewykonywanie obowiązków określonych w regulaminie stanowi wykroczenie – art. 10 ust. 2a ucpg (akt prawa miejscowego), możliwość orzeczenia grzywny do 500 zł w postępowaniu mandatowym lub skierowanie sprawy do sądu, który może orzec grzywnę do 5000 zł

* Organ gminy może występować w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia, o których mowa w ucpg., w tym zwłaszcza z art. 10 ust. 2 ucpg. – dotyczy to zwłaszcza tych gmin, w których nie działają straże gminne,

* Zgodnie z art. 342 ust. 1 poś kto, będąc obowiązany na podstawie art. 152 do zgłoszenia informacji dotyczących eksploatacji instalacji, nie spełnia tych obowiązków lub eksploatuje instalację niezgodnie ze złożoną informacją, podlega karze grzywny. Przy czym orzekanie w ww. sprawach następuje w oparciu o przepisy ustawy z 24.08.2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, co wynika z art. 361 poś.

Zgodnie z art. 367 ust. 3 poś w razie niezgłoszenia instalacji przez podmiot korzystający ze środowiska lub eksploatacji instalacji niezgodnie z informacją zawartą w zgłoszeniu wojewódzki inspektor ochrony środowiska może wstrzymać, w drodze decyzji, użytkowanie instalacji.

uprawnione do wystawiania mandatów oraz kierowania wniosków o ukaranie są także straże gminne (§2 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia MSWiA z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego)

Górna stawka – o czym warto pamiętać?

w treści uchwały należy podać tzw. stawkę brutto, a więc ze wszystkimi jej elementami składowymi, które finalnie składają się na kwotę płaconą przez nabywcę; w szczególności stawka musi uwzględniać podatek VAT, tak też wyrok WSA w Gliwicach z dnia 23.11.2006r., II SA/GI 663/06.

istotne jest, aby stawka została podana we właściwych jednostkach, tj. ilość w m³ i wartość w złotych; nie jest dopuszczalne ustalanie stawki w oparciu o ilość zużytej wody, liczbę osób zamieszkujących nieruchomości lub innych parametrach nieodnoszących się do ilości odebranych nieczystości,

zróżnicowanie stawek, zwłaszcza w związku z odległością od stacji zlewnej może obejmować np. dodatek za każdy kilometr od stacji zlewnej, określenie stref w jakich obowiązuje dana stawka (także w zakresie gęstości zaludnienia), w przypadku właściwości nieczystości stawka powinna być określona stałą kwotą,

Sankcje – przedsiębiorca - zezwolenie

- art. 9 ust. 2 - "jeżeli przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie, nie wypełnia określonych w nim warunków lub (...) Jeżeli przedsiębiorca mimo wezwania nadal narusza te warunki (...) organ cofa, w drodze decyzji, zezwolenie bez odszkodowania".
- Czyli - pierwszą czynnością organu administracji powinno być skierowanie pisemnego wezwania do przedsiębiorcy, aby ten zaniechał naruszenia prawa i warunków posiadanego zezwolenia. W wezwaniu tym organ powinien wskazać termin, do którego przedsiębiorca ma usunąć uchybienia względem warunków określonych w zezwoleniu
- Cofnięcie zezwolenia następuje w drodze decyzji administracyjnej.
- Przepis karny: jeśli organ właściwy do wydania i cofnięcia zezwolenia na wykonywanie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, posiada informacje poparte dowodami, że pomimo wygaśnięcia zezwolenia – podmiot nadal świadczy usługi, powinien, zgodnie z art. 10 ust. 1 ucpg zawiadomić organ właściwy do prowadzenia postępowań w sprawach wykroczenia o popełnionym delikcie wykroczeniowym – areszt lub grzywna

Sprawozdanie kwartalne Podstawa prawna – art. 9o ust 1 i 2 ucpg

- „**Podmiot** prowadzący działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych jest obowiązany do sporządzania sprawozdań kwartalnych”
- „Sprawozdanie jest przekazywane wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta w terminie do końca miesiąca następującego po kwartale, którego dotyczy”
- Termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem sprawozdanie zostało:
 - nadane w polskiej placówce pocztowej
 - wysłane na adres do doręczeń elektronicznych i został wystawiony dowód otrzymania (por. art. 9ta ust 1)
- *„Art. 9p. 1. W celu weryfikacji danych zawartych w sprawozdaniu o którym mowa w (...) art. 9o ust 1, wójt, burmistrz lub prezydent miasta może zobowiązać podmiot (...) prowadzący działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych oraz osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transport nieczystości ciekłych (...) do okazania dokumentacji, na podstawie której są sporządzane sprawozdania.”*

Załącznik do rozporządzenia – jakie ma znaczenie?

Odcinek dla dostawcy nieczystości ciekłych	Odcinek dla właściciela stacji zlewnej
1. (nr i data zawarcia umowy na wprowadzanie nieczystości ciekłych)	1. (nr i data zawarcia umowy na wprowadzanie nieczystości ciekłych)
2. (imię i nazwisko lub nazwa oraz adres dostawcy nieczystości ciekłych)	2. (imię i nazwisko lub nazwa oraz adres dostawcy nieczystości ciekłych)
3. 1) 2) 3) (nr i data zawarcia umowy albo umów na odbiór nieczystości ciekłych z nieruchomości wyposażonej w zbiornik bezodpływowy lub osadnik w instalacji przydomowej oczyszczalni ścieków)	3. 1) 2) 3) (nr i data zawarcia umowy albo umów na odbiór nieczystości ciekłych z nieruchomości wyposażonej w zbiornik bezodpływowy lub osadnik w instalacji przydomowej oczyszczalni ścieków)
4. 1) 2) 3) (adres nieruchomości wyposażonej w zbiornik bezodpływowy lub przydomową oczyszczalnię ścieków wraz ze wskazaniem rodzaju instalacji, z której nastąpił odbiór nieczystości ciekłych) ¹⁾	4. 1) 2) 3) (adres nieruchomości wyposażonej w zbiornik bezodpływowy lub przydomową oczyszczalnię ścieków wraz ze wskazaniem rodzaju instalacji, z której nastąpił odbiór nieczystości ciekłych) ¹⁾
5. m ³ (objętość odebranych nieczystości ciekłych)	5. m ³ (objętość odebranych nieczystości ciekłych)
6. (rodzaj nieczystości ciekłych) ²⁾	6. (rodzaj nieczystości ciekłych) ²⁾
7. (nr rejestracyjny pojazdu asenizacyjnego)	7. (nr rejestracyjny pojazdu asenizacyjnego)
8. Potwierdzenie odbioru nieczystości ciekłych (data, imię i nazwisko lub nazwa oraz adres właściciela stacji zlewnej, podpis właściciela stacji zlewnej lub osoby przez niego upoważnionej) ³⁾	8. Potwierdzenie wprowadzenia nieczystości ciekłych do stacji zlewnej (data, podpis dostawcy nieczystości ciekłych lub osoby przez niego upoważnionej) ³⁾

Objaśnienia:
¹⁾ Zbiornik bezodpływowy lub przydomowa oczyszczalnia ścieków.
²⁾ Bytowe albo przemysłowe.
³⁾ Jeżeli nieczystości ciekłe nie są wprowadzane do bezobsługowej, automatyzowanej stacji zlewnej.

Aglomeracja → ZB i POŚ → OCZYSZCZALNIA art. 7 ust. 6 c

- „Gminne jednostki organizacyjne, o których mowa w ust. 5, w zakresie prowadzonej działalności dotyczącej opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych oraz przedsiębiorcy posiadający zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych, są obowiązani do dostarczania nieczystości ciekłych pochodzących ze zbiorników bezodpływowych oraz osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków do oczyszczalni ścieków spełniającej wymagania określone w przepisach wydanych na podstawie art. 99 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2021 r. poz. 2233, z późn. zm.), przewidziane dla oczyszczalni ścieków w aglomeracji, z której są dostarczane nieczystości ciekłe”.
- **Art. 87a ust.3 prawo wodne: „zapewniać wydajność oczyszczalni ścieków pozwalającą odebrać całość ładunku zanieczyszczeń powstających w aglomeracji wyrażonego w równoważnej liczbie mieszkańców (...)”**

Sankcje –przedsiębiorca - sprawozdanie

** przekazuje nierzetelne sprawozdanie, o którym mowa w art. 9o - podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 zł do 500 zł, jeżeli sprawozdanie zostanie uzupełnione lub poprawione w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania, o którym mowa w art. 9p ust. 2, a w przypadku niezastosowania się do wezwania - od 500 zł do 5000 zł;*

** przekazuje po terminie sprawozdanie, o którym mowa w art. 9o - podlega karze pieniężnej w wysokości 300 zł za każdy dzień opóźnienia, nie więcej jednak niż za 90 dni. Po upływie 90 dni organ wykonawczy gminy będzie uprawniony do wszczęcia postępowania w sprawie wymierzenia administracyjnej kary pieniężnej za nieprzekazanie sprawozdania w terminie, a równolegle wezwie przedsiębiorcę do jego złożenia w nieprzekraczalnym terminie siedmiu dni od otrzymania wezwania pod rygorem cofnięcia zezwolenia bez odszkodowania. Włodarz nie ma obowiązku informowania przedsiębiorcy o niezłożeniu sprawozdania w terminie wcześniej niż upływie 90 dni, licząc od dnia upływu terminu na jego złożenie.*

- Do kar pieniężnych stosuje się przepisy III OrdPU – odroczenie, rozłożenie na raty, umorzenie możliwe tylko w postępowaniu egzekucyjnym
- Przy ustalaniu kar pieniężnych za nierzetelność w sprawozdaniu właściwy organ bierze pod uwagę stopień szkodliwości czynu, zakres naruszenia oraz dotychczasową działalność podmiotu
- Administracyjna kara pieniężna w przypadku niezastosowania się do wezwania, o którym mowa w art. 9p ust. 2 może być wymierzana wielokrotnie, z tym, że łączna wysokość kar, za dany rok kalendarzowy, dotycząca danego sprawozdania, nie może przekroczyć 50.000 zł Art. 9zc ust. 1 i ust. 2

Nowa sankcja- nieczystości ciekłe: źródło pochodzenia i dostarczenia

Kto dostarcza nieczystości ciekłe pochodzące ze zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków do oczyszczalni ścieków niespełniającej wymagań określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 99 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne, przewidzianych dla oczyszczalni ścieków w aglomeracji, z której są dostarczane nieczystości ciekłe - podlega karze pieniężnej w wysokości od 1000 zł do 10 000 zł za każde takie dostarczenie nieczystości ciekłych.

Wymierzając tę karę pieniężną bierze się pod uwagę przesłanki, o których mowa w art. 189d pkt 2 i 4–6 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania Administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735, 1491 i 2052):

- *częstotliwość niedopełniania w przeszłości obowiązku albo naruszania zakazu tego samego rodzaju co niedopełnienie obowiązku albo naruszenie zakazu, w następstwie którego ma być nałożona kara;*
- *stopień przyczynienia się strony, na którą jest nakładana administracyjna kara pieniężna, do powstania naruszenia prawa;*
- *działania podjęte przez stronę dobrowolnie w celu uniknięcia skutków naruszenia prawa;*
- *wysokość korzyści, którą strona osiągnęła, lub straty, której uniknęła.*

NSA i TK w temacie kar administracyjnych

- Uchwała NSA z 09.06.2022r. (III OPS 1/21) – *Do postępowań administracyjnych w przedmiocie nałożenia administracyjnych kar pieniężnych, o których mowa w przepisach Rozdziału 4d ucpg (...) stosuje się art. 196f KPA. W konkluzji: art. 189f KPA stanowi uzupełnienie regulacji przepisów rozdziału 4d ucpg o przesłanki odstąpienia od nałożenia administracyjnej kary pieniężnej.*
- TK wyrok z 20.12.2022r (SK 66/21) – *w art. 189f KPA nie określono sztywno rodzajów administracyjnych kar pieniężnych, od których Organ może odstąpić. Przyjąć zatem należy, iż przesłanki odstąpienia od nałożenia administracyjnej kary pieniężnej mogą mieć zastosowanie do wszystkich rodzajów administracyjnych kar pieniężnych Rozdziału 4d ucpg.*
- *Lege non distinguente nec nostrum est distinguere (łac.) – tam, gdzie ustawa nie rozróżnia, nie naszą jest rzeczą wprowadzać rozróżnienie.*

Art. 189f KPA

- *„Organ administracji publicznej, w drodze decyzji, odstępuje od nałożenia administracyjnej kary pieniężnej i poprzestaje na pouczeniu, jeżeli waga naruszenia prawa jest znikoma, a strona zaprzestała naruszenia prawa”.*
- Ocena czy waga naruszenia prawa jest znikoma, powinna być dokonywana z uwzględnieniem art. 189d pkt 1 KPA tj. organ administracji publicznej bierze pod uwagę między innymi wagę i okoliczności naruszenia prawa, w szczególności potrzebę ochrony życia lub zdrowia, ochrony mienia w znacznych rozmiarach lub ochrony ważnego interesu publicznego lub wyjątkowo ważnego interesu strony oraz czas trwania tego naruszenia.
- Ponadto przy ocenie wagi naruszenia prawa Organ powinien kierować się tym, czy konkretne naruszenie prawa wywołało (lub mogło wywołać) skutki faktyczne lub prawne w obszarze konkretnych dóbr prawnie chronionych, tj. dóbr chronionych przez naruszoną normę.
- **Naruszenie znikome to takie naruszenie obowiązujących przepisów, które nie niesie ze sobą społecznego niebezpieczeństwa.**

Sprawozdanie roczne z zakresu nieczystości ciekłych

Art. 3 ust. 6 –

komu i kiedy?

- „*Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 5, wójt, burmistrz lub prezydent miasta przekazuje właściwemu inspektorowi ochrony środowiska i właściwemu dyrektorowi regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie corocznie, nie później niż do końca kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy*”
- *Ustawodawca nie precyzuje w przepisach w jakiej formie, pisemnej czy elektronicznej należy przekazać wspomniane sprawozdanie – Ministerstwo Infrastruktury*
- „*Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nie dała właściwemu Ministrowi delegacji do opracowania wzoru takiego sprawozdania. Niemniej jednak, aby ułatwić JST wykonanie nałożonego na nich obowiązku Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie we współpracy z GIOŚ opracowało wzór takiego sprawozdania w arkuszu MS EXCEL O ile wypełnienie tej ankiety w przygotowanej przez nas formie nie jest obligatoryjne, to będziemy się starać ją promować, co powinno ułatwić samorządom wykonanie obowiązku sprawozdawczego, jak również pozwoli na skuteczną analizę zebranych danych.*” - Wody Polskie

Sprawozdanie roczne - sankcje

Ustawodawca nie przewiduje sankcji z tytułu nieterminowego złożenia czy też rzetelności jego wypełnienia – Ministerstwo Infrastruktury

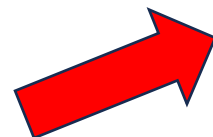
W przypadku, gdy dana ustawa nie nakłada bezpośrednio sankcji za niewywiązanie się z obowiązków przez nią nakładanych mogą mieć zastosowanie przepisy działu IVa KPA (administracyjne kary pieniężne). Sprawozdanie będzie weryfikowane przez PGW WP. W razie ewentualnych wątpliwości co do jakości przekazanych danych będziemy prosić gminę o wyjaśnienia lub uzupełnienia – Wody Polskie

Ustawa nie określa również ewentualnych sankcji za nieterminowość czy też nierzetelność sprawozdania z gospodarowania nieczystościami ciekłymi. Sankcje takie przewidziane są natomiast w przypadku rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi -GIOS

**Odpowiedzialność
gminy za nadzór nad
obiegiem nieczystości
ciekłych**

**Sprawozdanie roczne
– źródła danych**

**EWIDENCJA ZBIORNIKÓW
BEZODPŁYWOWYCH
I PRZYDOMOWYCH
OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW**

WYNIKI KONTROLI

SPRAWOZDANIA KWARTALNE

SANKCJE - GMINA

zmiana sposobu naliczania kary za niewykonanie przez gminę obowiązku z art. 9u ucpg – karą będzie obciążana gmina, a nie jak dotychczas wójt, burmistrz, prezydent miasta – art. 9z ust. 6 ucpg,

dotatkowa kara za niewykonanie obowiązku kontrolowania właścicieli nieruchomości w zakresie pozbywania się nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości (art. 6 ust. 5a ucpg) w wysokości od 10 tys. zł do 50 tys. zł – art. 9z ust. 7 ucpg,

Brak kontroli - odpowiedzialność cywilna

- **precedensowy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2017 r., sygnatura akt: IV CSK 597/16 dopuszczający odpowiedzialność cywilną gminy za szkodę w związku z niewykonywaniem obowiązków kontroli przestrzegania przepisów ucpg w zakresie systemu gospodarowania nieczystościami ciekłymi,**
- „Odpowiedzialność gminy: brak wpływania na postawy właścicieli i wymuszania na nich prawidłowych zachowań, choćby w drodze kierowania zawiadomień o popełnieniu wykroczeń z art. 10 ust. 2 ucpg oraz zaniedbania w zakresie nadzoru”

Nowa dyrektywa ściekowa

- **Dyrektywa obejmie aglomeracje powyżej 1000 równoważnej liczby mieszkańców.**
- Do 2035 r. ścieki komunalne będą poddawane wtórnemu oczyszczaniu (tj. usuwaniu biodegradowalnej materii organicznej), zanim zostaną odprowadzone do środowiska, we wszystkich aglomeracjach o wielkości 1000 równoważnej liczby mieszkańców (RLM; to jednostka miary oznaczająca średnie zanieczyszczenie spowodowane przez jedną osobę dziennie) lub więcej.
- Do 2039 r. oczyszczanie trzeciego stopnia (tj. usuwanie azotu i fosforu) będzie stosowane we wszystkich oczyszczalniach ścieków obejmujących 150 000 RLM i więcej, a do 2045 r. w oczyszczalniach obejmujących 10 000 RLM i więcej.
- Dodatkowe oczyszczanie usuwające szerokie spektrum mikrozanieczyszczeń (oczyszczanie czwartego stopnia) będzie obowiązkowe dla wszystkich oczyszczalni powyżej 150 000 RLM (i powyżej 10 000 RLM na podstawie oceny ryzyka) do 2045 roku.
- **Dyrektywa wprowadza także cel neutralności energetycznej. Oznacza to, że oczyszczalnie ścieków komunalnych będą musiały co roku stopniowo zwiększać udział wykorzystywanej energii odnawialnej. To jest 20 proc. do 2030 r.; 40 proc. do 2035 r.; 70 proc. do 2040 r. i 100 proc. do 2045 r.**
- Państwa członkowskie do 2026 roku mają czas na dostosowanie przepisów i przedłożenie odpowiedniego programu wdrożeniowego. W Polsce będzie to prawdopodobnie nowelizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

A może in-house? – art. 6a i b

Rada gminy może, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, przejąć od właścicieli nieruchomości wszystkie albo wskazane obowiązki w zakresie pozbywania się nieczystości ciekłych. Przejmując obowiązki, rada gminy ustala opłatę ponoszoną przez właścicieli nieruchomości za wykonywanie przejętych obowiązków. Opłata jest ustalana w sposób zryczałtowany za okresowe pozbywanie się określonej ilości wskazanego rodzaju nieczystości ciekłych. Wysokość opłaty jest uzależniona od faktycznych kosztów ponoszonych przez gminę z tytułu zorganizowania i funkcjonowania systemu zagospodarowywania nieczystości ciekłych. Rada gminy określa terminy uiszczania opłaty. Opłaty nieuiszczone w wyznaczonym terminie podlegają przymusowemu ściągnięciu w trybie określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

CZY TO SIĘ OPŁACI?

- wprowadzenie obligatoryjnej opłaty, co spowoduje ujawnienie całego, rzeczywistego strumienia nieczystości ciekłych,
- uzyskanie efektu ekologicznego i cywilizacyjnego,
- skłonienie części mieszkańców do włączenia się do sieci kanalizacyjnej,
- poznanie rzeczywistych potrzeb w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej,
- dociążenie oczyszczalni ścieków, a tym samym poprawa wyników przedsiębiorstw wodociągowo – kanalizacyjnych i ograniczenie wzrostu cen za ścieki,
- szansa na obniżenie jednostkowego kosztu odbioru nieczystości ciekłych lub wyeliminowanie z rynku podmiotów nieuczciwych,
- możliwość realnej kontroli sposobu wykonywania działalności z wykorzystaniem instrumentów cywilnoprawnych,
- możliwość zastosowania zamówień „in house” .

NASZ CEL

Realizacja Dyrektywy Ściekowej

Uszczelnienie systemu

Unikanie kar

KORZYŚCI DLA GMIN:

- **FINANSOWE** – wzrost dochodów z podatków od podmiotów asenizacyjnych oraz wzrost przychodów na zlewni,
- **ZDROWOTNE** – eliminacja zagrożeń z tytułu przenikania bakterii E. coli do ujęcia wód,
- **WIZERUNKOWE** – nowoczesna gmina dbająca o zdrowie mieszkańców,
- **EKOLOGICZNE** – czystsze środowisko naturalne

Agencja Wspierania
Ochrony Środowiska

Dziękuję za uwagę

Zapraszam do współpracy

Paweł Koprowski

**Doradca JST w zakresie gospodarki odpadami
oraz nieczystości ciekłych**

tel. 530 428 123,

e-mail: pawel.koprowski1412@gmail.com